

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos : a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Közmunka-reform.

A közmunka országos rendezése már nem messze van. A főispánok már valószínűleg betérjesztették az illető miniszteriumhoz az egyes megyék közmunkaügyi viszonyait s azon módokat, melyek czélszerűeknek mutatkoznak a közmunkaügyi kérdésének jogos és méltányos megoldásához.

Kétségekivül sok ép és helyes nézet küldetett fel a megyékből, melyek alapján nem leendő a mostani miniszteriumnak oly rendszer-javaslatot terjeszteni az országgyűlés elé, amely a mai kor kívánalmaival s az ország jelenlegi helyzetével legjobban megegyezik.

Nem árt azonban e kérdést itthon is megvitatni, hogy annak idejében alaposabban megbíráshassuk az életbe léptetendő rendszert.

A mostani közmunkarendszerről, amelyben a szükséges szolgáltatások természetben követeltetnek, bátran elmondhatni, hogy teljesen elavult, czéliránytalan és különösen államgazdasági szempontból föltétlenül elvetendő és kárthatandó.

Elavult a mostani rendszer azért, mert az még a robot idejéből veszi eredetét s annak eszméjén sarkallik; holott a mostani kor az önkéntes, szabad versenynek fejlesztésére és a díjazott munkának kora. De meg az ily rendszernél némi ügyes fogások felhasználása mellett, mindig nyílik út és mód arra, hogy ezen terhek alól számos kötelezettek kivonják magukat, mely körülmény egymaga eldőnti e rendszer czéliránytalanságát. Végtül áll az is, hogy azoknak munkája, akik azt teljesítik, azért mert ingyenes, igen sok tekintetben sem nem szorgalmatos, sem nem pontos, sem nem helyes; és így a mostani közmunkai rendszer mellett, tömérdek idő és erő pazaroltatik el a közügy és a czél nagy kárára.

Hozzá lehet adni ehez még azt is, hogy a közmunkának természetbeni leszolgáltatása, az illető kötelezettek szokott üzleti foglalkozásaiakra, igen sok esetben, zavarólag és károsan hat.

Ezek az államgazdasági szempontok. Midőn tehát a közmunkaügyi rendezéséről van szó, ez alatt nem lehet egyebet érteni, mint a mostani közmunkarendszernek teljes megszüntetésével, annak aképen reformálását, hogy a közmunkai teher az illető kötelezettekre pénzült vetessék ki s a szükséges közmunkák nyilvános s hatóságilag ellenőrzött szabad verseny útján egyes vállalkozók által teljesítenek, illetőleg végzettsenek.

Bármit teszünk is, bármily módokhoz nyuljunk, e gyökeres reform nélkül mindig elő fog tűnni a mostani rendszernek hármas árnyoldala; t. i.

1. hogy maga a rendszer, ha a kötelezettség pontosan teljesítetik, igen sok esetben nagy mérvben zavarólag hat, az illetők mindennapi foglalkozására és keresetére,

2. hogy számos kötelezett talál utat

és módot arra, hogy magát a teher alól kivonja.

3. hogy e rendszer igen sok idő- és erőpazarlással jár.

Mintha hallanám az ellenvetést, hogy t. i. mindaz, amit eddig felhoztam a mostani rendszer ellen, igen helyes az elméletben, de egyáltalában nem gyakorlati nálunk oly országban, ahol a pénzült szükség rendszeres állapottá válván, a készpénzbeli terheket még jobban szaporítani nem tanácsos.

Ez ellenvetés nem épen alap nélküli. Ámde az ellenvetésből mi következik? Az, hogy az ország pénzült bajain mielőbb és pedig gyökeresen segítsünk. Segítsünk jelenesen egy önálló és nemzeti alapra fektetett jegybankrendszer életbe léptetésével, mely reform nélkül, a mostani közterhek mellett, menhetetlenül tönkre fog menni az ország államgazdasági és pénzült tekintetben egyaránt.

Miután a közmunka rendezésének célere maga a kormány állott, lehetetlen feltenni, hogy egyszersmind az ország pénzült bajain is gyökeres reformok útján segíteni ne akarjon amálisinkább, minthogy mindenki előtt tudva levő dolog az, hogy mélyreható pénzült és államgazdasági reformok nélkül, semmiféle kisebbeszerű anyagi reform nem sikerülhet.

A mostani közmunkarendszer czélszerűtlenségének ily constatálása után, azon kérdés merül fel: mily alap lenne tehát kijelölendő a közmunkaszolgáltatás meghatározásánál.

Felelet s a közmunka adó. Ez az az egyetlen helyes alap, melyből aztán egyetlen adófizető sem vonhatná ki magát.

A közmunkaadókból ekép befolyandó összegek pedig az utak, hidak s egyéb közlekedési eszközök fentartására lennének fordítandók.

Sokan lehetségesnek és czélszerűnek találják a közmunka teljesítésénél azt is, hogy ha az illető közmunkakötelesek részént természetben, részént pénzben róják le tartozásaikat.

Ami e kettős szolgáltatás kombinálását illeti, tagadhatatlan, hogy első tekintetre nem látszik épen czélszerűtlennek ez expediens azon értelemben tudniillik, hogy az illetőknek szabadságukban álljon, a szolgáltatások akár természetben akár készpénzfizetés által teljesíteni; mindazáltal lehetetlen fel nem fedezni ez expediens árnyoldalát is. E segédrendszer ugyanis, míg egyszerűll szövénységessé tévén magát a rendszert, nehezíti a kezelést, másrészt a bérnélkül teljesített munka midig hanyag és rendetlen.

Figyelmet érdemlő körülmény végre még az is, hogy ha a közmunkánál, a munkások készpénzzel fizettetnek, ez a szegényebb néposztályra nézve egyszersmind keresetgát is lévén, mód és alkalom nyújtatik ez osztálynak arra, hogy közmunka adóját ezuton körülményeikkel képest megkeresheti.

Következik már most, a közmunkaadó

kivetési kulcsának megállapítása. Ily kulcsul, az közös és igazságos teher viselés elvénél fogva, leginkább a rendes adóforintok száma szolgálhatna.

A kivetés pedig azok által lenne fogantatosítandó, akik a közmunka élén áll. E rendszer természetesen föltételezi, hogy minden megye saját házi pénztárral bírjon, mely nélkül a közmunkaügyi czélszerűtlen nem is rendezhető.

Nem tulajdonit e sorok írója magának csalhatatlanságot; lehetséges magát a czélát más mód és eszközök által is megközelíteni; de ami a dolog elvi oldalát illeti: aligha lehet a mai korhoz a dolog természetéhez és hazai viszonyainkhoz mértten, helyesebben megoldani.

V. J.

KÖZÜGYEK.

Szabolcsmegye bizottsága által folyó 1873 évi novemberhó 25-én s következő napjain tartott közgyűlésen elődött tárgyak.

Sorozata.

1. Alispáni időszaki jelentés.
2. Nagy iskola tanácsos választása.
3. A nádvardi alsó, és a dadai alsójárás orvosi állomás betöltése.
4. A dadai alsó; és a nyir-báthori alsó járási csendbiztosi, s nyir-báthori alsó járási születési állomások kinevezés utáni betöltése.
5. Miniszteri leirat Kis Józsefnek szabolcs-hajdúkerületi tanfelügyelővé lett. végleges kinevezése tárgyában.
6. Ugyanaz az 1873 évi megyei költségvetésre vonatkozólag.
7. Ugyanaz a jövedelmi adó felszólamlási bizottsági elnöki állás betöltése tárgyában.
8. Ugyanaz a czéltavatt almérnöki állomás rendezése tárgyában.
9. Ugyanaz a czéltavatt allelvtármoki állomás rendezése tárgyában.
10. Ugyanaz a megyei ügyrendtartásra vonatkozólag.
11. Ugyanaz az iparágak gyakorlására vonatkozó szabályokat illetőleg.
12. Ugyanaz a csp-zárhonyi közut építését illetőleg.
13. Ugyanaz a közbintonsági személyzet szaporítása tárgyában.
14. Ugyanaz a közmunka ügyrendezése tárgyában.
15. Miniszteri leirat a közsegileg kezelt árva pénzeket illetőleg.
16. Szentesített törvények kihirdetése.
17. Árvaszeki jelentés.
18. Küldöttségi jelentés az árvaszeki ügy kezelését illetőleg.
19. A központi irnokoknak fizetés fölebb emelése iránti kérvényük.
20. A szegődvényesek drágasági pótlék iránti kérvényük.
21. 1873-ik költségvetés.
22. Kórház választmányi jelentés.
23. Torvényhatósági megkeresések egy önálló bank felállítás tárgyában.
24. Ugyanazok az 1870 évi 42. cz. revisiója tárgyában.
25. Ugyanazok az állam és egyház közötti viszonyt szabályozó törvény alkotása tárgyában.
26. Kóvár vidék közönsége átirata az uszora törvény módosítása tárgyában.
27. Békésmegye átirata a megyék újabb területi felosztása tárgyában.
28. Segesváros megkeresése az 1868 évi 44. t. cz. revisioja tárgyában.
29. Pozsonymegyeinek az állandó katonai laktnyák létesítésére vonatkozó megkeresése.
30. Bács-Bodrog t. e. megyék átirata a közsegilek rendezéséről szóló törvény módosítása tárgyában.
31. Zemplénmegye átirata a közsegilek orvosi állomások létesítése tárgyában, a megyei főorvos hasonló tárgyú módosítványával kapcsolatban.
32. Sárosmegye átirata a cholera-költségek fedezése tárgyában.

HIRDETÉSEK.

A nyíregyházai Csemegeterem (3-1)

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy közelebb tett megrendeléseit következtében, a legjobb minőségű hamisítatlan italok nagyválasztásában kaphatók. Jelezen többfajta bel- és külföldi asztali és csemegeborok, valódi francia pezsgő és üveges sörök állanak a n. é. közönség rendelkezésére. Rum thea és liqueure szintén kitünő minőségben kaphatók. Továbbá befőttek pléh szelencékben, osztriga, caviár, halak, friss kassai sódar, martadella, sódar, nyelv, libamáj és párisi kolbász, bécsi és kassai tormászvirslis s egyéb inyenc czikkek, a legjutányosabb árak mellett, naponkint rendelhetők akár a teremben leendő elköltésre akár házhoz vitelre.

Legjobb minőségű

napkori bor

Czukor Mártonnál

kapható.

Árlejtési hirdetmény.

A nyíregyházai kir. tszéki központi fogháza külső ablakainak kilátást elfogó készülékekkel való ellátása, valamint az ugyanazon fogház részére szükségelendő világító anyagok u. m. kő- és virág-olaj, fagygyertya és mosószappannak egy (1) évig, vagyis 1874 január 1-től ugyanazon évi december 31-ig terjedő kiszolgáltatása, folyó 1873. évi decz. a nyíregyházi kir. ügyészségnek az ottani kir. tszéki épület emeletén levő saját hivatalos helyiségében, nyilvános szóbeli árlejtés útján, a legjutányosabban vállalkozónak fog kiadni.

Erről vállalkozni szándékozók oly figyelemmel értesítenek: hogy az árlejtési feltételeket alólírt kir. ügyészség irodájában megtekinthetik.

A vállalkozó részére járó összeg mindkét vállalatnál utólagosan, — a világító anyagokért évenyezenként a rabtartási általány kezelője által, az igazságügyminiszteri szímvétség helyesbítési jogának fentartása mellett, szabályszerű bélyeggel ellátott nyugtára fog kifizettni.

Végül megjegyeztetik, hogy az árlejtés a kitűzött napon és helyen nyilvánosan szóbelileg fog megtartatni, melyben — az ablak világosság elfogó készülékek vállalatánál 25 frt. — a világító anyagok vállalatánál pedig 50 frt. bánompénz letétele mellett mindenképp részt vehet.

Kelt Nyíregyházán, 1873 évi, november hó 21-ik napján.

Nyíregyházi kir. ügyészség.

(0-1)

728.

1873.

(2-1)

Árverési hirdetmény.

Néhai Perjesi Károly hagyatékához tartozó 5 katasztr. hold szántó föld a nyíregyházai határban, az elhalt özvegyének indokolt kérelme folytán, f. é. deczembérhó 13-án délután 3 órakor, a város házánál a legtübbet ígérőnek el fog adatni.

Kelt Nyíregyházán, 1873-ik évi novemberhó 21-én tartott árszéküli ülésben.

Kmety István
árszéküli jegyző.

Regale-haszonbérlet.

A berkesz-községhez tartozó királyi kisebb haszonbérleti jogjövő 1874-ik évi január 1-sőjétől, 3 egymásután következő évekre, folyó évi deczembérhó 14-ikén délelőtt, közárverés útján a legtübbet ígérőnek, a jószágigazgatóság által bérbé fog adatni.

(2-2)

Hirdetmény.

A helybeli casinói egylet választmányának határozatából közhírré tétetik, miszerént a casinói jövedelmeknek beszedési joga, melyek a casinó tulajdonát képező 3 biliárd, a tagok által elhasználandó kártya, dominó játékokból befolyó jövedelmekből állanak, 1874-ik évi január 1-től 1874-ik évi deczember 31-ik napjáig terjedő egy évi időtartamra a casinó helyiségében kifüggesztett és bárki által megtekinthető feltételek mellett bérbé adatik.

Felhívtnak tehát mindazok, kik a bérletet kivenni óhajtnak, hogy lepecsételt írásbeli ajánlatukat, a bérösszeg pontos kitértetésével, és 200 forint bánompénzzel ellátva, f. évi deczemberhó 7-ik napjáig alulírtt-hoz nyujtsák be.

(0-1)

Ábrányi Aurél
casinói elnök.

727 6 sz.
1873.

Árverési hirdetmény.

A nyíregyházai k. törvényszéknek fenti sz. a. kelt végzése folytán közzététetik, hogy Eibenschütz Sándor pesti kereskedőnek Eibenschütz Dávid helybeli ruhakereskedő ellen 5805 frt. és jár. ir. váltóügyében lefoglalt férfiruhanemű, bolti felszerelvény, activ követelések s vásári bodé f. 1873-iki deczember 5-ik s szükség esetén következő napjain d. e. 9 órakor nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Nyíregyháza, 1873 nov. 29.

Kereselies Ferencz
kiküldött végrehajtó.

Hirdetmény.

Beszterecz községben a királyi kisebb haszonvételek, ugy a kanálisnak megahgyott s még eddig csak birtokossági használatban levő hely, folyó évi deczemb. 14-én reggeli 11 órakor Beszterecz községben jövő évi Szt.-János naptól 3 egymásután következő évekre, közárverésen ki fog adatni. A kikiáltási árak 10%-ja mint bánompénz az árverelők által befizetendő.

Kelt Bogdány, 1873. november 18.

(2-2)

Székely Benedek
birtokossági megbízott.

A „Kömlőhoz“ czimzett vendéglőben

folyó évi deczembérhó 1 jétől kezdve ugy házhoz hordva, mint a vendéglő helyiségben, a legolesőbb és legizletesebb reggelik, ebédek és vacsorák kaphatók.

Reggelül készen állnak friss virsli, gulyásus, pörkölt, szafoládé, sonka, páczolt nyelv, különféle sajt és turónemű.

Ugyszintén friss marcziusi sör, s több fajú vörös és fehér borok is jutányos árak mellett kaphatók.

Minden szombatn és vasárnap este friss kolbász, hurka és sertésus lesz kapható szintén illendő árszabás mellett.

Ezeket kívül friss virsli minden reggel rendelhető lesz helyben ugy' mint házhoz.

A pontos és gyors kiszolgáltatást gondoskodva van.

Mindezekről van szerencsém a n. é. közönséget tiszteletteljesen értesíteni s vendéglői helyiségemet becses figyelmébe ajánlani.

Nyíregyháza, nov. 22. 1873.

(2-2)

Récsy Gusztáv,
vendéglős.